

Betreft: Reactie op jaarrapportage beleidscoherentie voor ontwikkeling - waar is SDG 5?

Beste Kamerlid,

Op 6 mei werd de [Jaarrapportage Beleidscoherentie voor Ontwikkeling 2019- 2020](#) gepubliceerd. Dit stuk staat op de Kameragenda tijdens het Wetgevingsoverleg Jaarverslag en Slotwet BHOS 2019 op 22 juni aanstaande. In de jaarrapportage wordt de koppeling gemaakt tussen gekozen beleidscoherentiethema's en Sustainable Development Goals (SDG's). Hoewel binnen het brede beleid van de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS) SDG 5 (gendergelijkheid) een dwarsdoorsnijdend doel is, komt dit helemaal niet terug in de jaarrapportage. Dit is teleurstellend. Want coherent beleid is alleen mogelijk wanneer gendergelijkheid en vrouwenrechten in alle beleidsmaatregelen en rapportages meegenomen worden. Wij, als organisaties die zich inzetten voor gendergelijkheid en vrouwenrechten, roepen op om SDG 5 integraal onderdeel te maken van de kabinetsbrede coherentiethema's voor ontwikkeling en daarmee van de rapportage.

Vanuit een mensenrechtenbenadering gezien is het enkel correct om een volle inzet te leveren op het gebied van SDG 5. De inclusie van vrouwen* en meisjes*¹ en het bereiken van gendergelijkheid is een noodzaak, geen luxe. Beleid heeft vaak een ander effect op vrouwen* dan op mannen. Wij zien dat binnen de huidige vijf coherentiethema's vrouwen* als gevolg van bestaande ongelijkheden vaak anders geraakt worden door misstanden en beleidsmaatregelen. Constateren van ongelijkheid (gender-sensitiviteit), en het tegengaan van ongelijkheden (gender-responsiviteit) alleen is niet genoeg. Om gendergelijkheid en vrouwenrechten echt te bevorderen dient beleid de onderliggende sociale normen aan te pakken en daarmee gender-transformatief te zijn.

Beleid over belastingontwijking- en ontduiking, handelsakkoorden en investeringsregimes rijmt niet met ontwikkelingsdoeleinden wanneer er geen rekening wordt gehouden met hoe dit bijdraagt aan het behalen van SDG 5. Beleidsmakers kunnen sinds 2019 hiervoor de informatie gebruiken in de zgn. "kwaliteitseis effecten op gendergelijkheid" binnen het IAK, Integraal Afwegingskader. Voor ontwikkelingslanden, waaronder lage inkomenslanden, betekenen belastingontwijking, belastingontduiking of het wegvallen van tarieven als gevolg van handelsakkoorden een verlies van inkomsten die hard nodig zijn voor publieke investeringen zoals onderwijs en zorg. Bezuiniging op deze diensten treft voornamelijk vrouwen* en meisjes*. Zij nemen vaak de zorgtaken op zich die ontbreken door gebrekkige publieke investeringen. Er is daardoor minder tijd voor persoonlijke ontwikkeling, onderwijs of betaald werk. Bezuinigingen in het onderwijs treffen daarnaast door traditionele rollenpatronen de scholing van meisjes extra hard.

¹ Inclusief taalgebruik is belangrijk, Daarom gebruiken wij vrouwen* en meisjes* als we spreken over vrouwen in al hun diversiteit. Met het gebruik van vrouwen* en meisjes* willen we hun uiteenlopende ervaringen en identiteiten erkennen, ongeacht gender, sekse, partnerkeuze, klasse, opleiding, etniciteit, ras, afkomst of religie.

Daarnaast dienen de rechten van buitenlandse investeerders in bilaterale investeringsakkoorden beperkt te worden en dienen deze akkoorden 'harde' en afdwingbare regels op het gebied van SDG 5 te bevatten, om te voorkomen dat vrouwenrechten ondergeschikt worden aan de belangen van buitenlandse investeerders.

Effectieve verduurzaming van internationale productieketens en het tegengaan van klimaatverandering kan alleen met het bereiken van gendergelijkheid en de inclusie van vrouwen*. De werknemers onder in de productieketens genieten de minste bescherming. In veel productieketens in de lichte industrie (zoals de textiel- en bloemensector) zijn dit voornamelijk vrouwen*: Zij krijgen vaak geen leefbaar loon, werken minder in leidinggevende functies, en worden vaker blootgesteld aan gevaar op de werkvloer, zoals geweld en intimidatie. Ook is in de genoemde sectoren blootstelling aan gevaarlijke chemicaliën een groot probleem. Bovendien wordt de cruciale rol van onbetaalde arbeid in de productieketens meestal over het hoofd gezien (zoals het schoonmaken van boten en repareren van netten in de visserij).

Ervaring leert tevens dat klimaatverandering op de lange termijn kunnen worden tegengegaan door lokaal gedragen klimaatoplossingen met aandacht voor vrouwelijk* leiderschap en betrokkenheid van de lokale gemeenschap.² Op deze manier is beleid niet alleen gendersensitief en responsief, maar juist ook gender-transformatief doordat vrouwen* integraal onderdeel zijn van (politieke) besluitvorming. Van belang is dat ook in de Nederlandse steun voor de internationale strijd tegen klimaatverandering wordt gelet op de effecten op vrouwenrechten en gendergelijkheid 'on the ground'. De behoeften en perspectieven van vrouwen* in al hun diversiteit moeten worden meegenomen in alle ontwikkelingsfasen en in besluitvorming op alle politiek-bestuurlijke niveaus.

Kortom, voor succesvolle beleidscoherentie voor ontwikkeling is het essentieel om effecten op gendergelijkheid en vrouwenrechten (SDG 5) integraal mee te nemen, ook in de rapportage. Gendergelijkheid en vrouwenrechten zijn dwarsdoorsnijdende doelen in de BHOS-agenda en essentieel voor het bereiken van alle SDG's. Wij roepen op om SDG 5 integraal onderdeel te maken van de vijf kabinetsbrede coherentiethema's voor ontwikkeling.

Met vriendelijke groet,

WECF - Women Engage for a Common Future
WO=MEN Dutch Gender Platform
Defence for Children - ECPAT

² Zie voor voorbeelden de nu vijf keer verschenen '[gender just climate solutions](#)' publicatie van WECF, waarmee een podium wordt gegeven aan innovatieve oplossingen voor klimaatproblemen die door vrouwen zijn geleid.